

У. Я. Грудзевич
доцент, кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи
Львівського інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»

ОЦІНКА БАНКІВ НАЦІОНАЛЬНИМИ РЕЙТИНГОВИМИ АГЕНТСТВАМИ

Досліджено сучасний стан і проблеми розвитку національних рейтингових агентств в Україні. Визначаються вимоги до роботи національних ретингових агентств. Розглядаються проблеми і методи оцінки діяльності банків і надійності депозитів національними рейтинговими агентствами.

Ключові слова: рейтинг, рейтингове агентство, рейтинг позичальників, рейтинг боргових інструментів, рейтингова оцінка банку.

Grudzevych U. Y. ESTIMATION OF BANKS BY NATIONAL RATING AGENCIES

The modern state and problems of development of national rating agencies in Ukraine were investigated. Requirement to activity of the national rating agencies were determined. Problems and methods of rating evaluation of banks' activity and reliability of deposits by national rating agencies are considered.

Keywords: a rating, rating agency, rating of the borrowers, rating of the promissory note, rating of the bank activity.

Постановка проблеми. На даний час як за кордоном, так і в Україні є безліч підходів до оцінки фінансового стану банківських установ, які передбачають оцінку надійності, економічного потенціалу, фінансової стійкості. Проте важливою проблемою залишається регулювання та визначення підходів до розроблення відкритих рейтингів діяльності банківських установ, які забезпечують прозорість банківської системи і задоволення інформаційних потреб клієнтів банків. Саме такі відкриті рейтинги публікують як загальновідомі лідери ринку Standard & Poog's, Moody's, Fitch, так і відносно молоді національні рейтингові агентства. В Україні статус уповноваженого рейтингового агентства (РА) станом на 2017 рік мають такі агентства: Кредит-Рейтинг, Рюрік, «ІВІ-Рейтинг», «Експерт-Рейтинг» і «Стандарт-Рейтинг». Кожне із цих рейтингових агентств при оцінці діяльності банків розробляє власну методiku. Ці методики відрізняються набором показників і критеріїв оцінки банків. Хоча в подальшому отримані результати переводять у Національну шкалу, яка включає довгостроковий і короткостроковий кредитні рейтинги, а ті, у свою чергу, поділені на рейтинги інвестиційного та спекулятивного класу. Окрім того, національні рейтингові агентства визначають рейтинги надійності банківських депозитів, використовуючи при цьому також різні методики, а результати аналізу трансформують у рейтинг, який має п'ять (шість) рівнів.

Окрім того, на нинішній день в усіх країнах Євросоюзу кредитні рейтинги використовуються при визначенні вимог до капіталу. Орієнтиром слугують вимоги Базельського комітету з банківського нагляду, згідно з якими при розрахунку регулятивного капіталу треба враховувати кредитний рейтинг, який показує рівень кредитних ризиків активів, у які розміщується капітал. Тому роль діяльності рейтингових агентств у цьому питанні важко переоцінити.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. У вітчизняній науковій літературі дослідженню питань рейтингової оцінки діяльності банків присвячено праці таких науковців: В. Батковського, В. Вітлінського, І. Гумен, Л. Долінського, Г. Карчевої, О. Колодізева, М. Лапішко, А. Мазаракі, Р. Набока, А. Незнамова, Б. Пшика, І. Парасій-Вергуненко, Л. Примостки і багатьох інших. Проте вважаємо, що й надалі залишаються не повною мірою розкриті питання особливостей рейтингової оцінки банків національними рейтинговими агентствами, а саме питання методологічного і аналітичного характеру.

Метою статті є виявлення основних підходів до методології рейтингової оцінки діяльності банків національними рейтинговими агентствами та аналіз активності національних рейтингових агентств до оцінки діяльності банків.

Виклад основного матеріалу. Ідея створення національного рейтингового агентства в Україні виникла 1997 року. З ініціативи Світового банку велися переговори з головою наглядової ради УМВБ Вадимом Гетьманом щодо створення РА, однак у той час проект продовження не отримав. Ідея була реалізована лише 2004 року, коли були ухвалені рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про запровадження системи обов'язкового рейтингування суб'єктів та інструментів фондового ринку» (№ 542 від 08.12.2004) і Методичні рекомендації НКЦПФР зі створення і розвитку незалежних інформаційних і рейтингових агентств, які спеціалізуються на наданні інформаційних послуг на фондовому ринку України (№ 370 від 31 серпня 2004).

На той час, згідно з вимогами ДКЦПФР, національні рейтингові агентства повинні були відповідати таким вимогам: бути резидентами України; спеціалізуватися виключно на наданні послуг, пов'язаних із ви-

значенням кредитного рейтингу, використовувати для визначення рейтингу національну шкалу кредитних рейтингів; володіти інформаційною інфраструктурою, достатньою для ефективного збору і обробки даних, та засобами для оголошення даних про присвоєний кредитний рейтинг; мати досвід роботи не менше ніж два роки. Відповідність вищевказаним критеріям мала бути підтверджена експертними висновками Світового банку або МВФ, або ЄБРР.

Оскільки єдиним національним агентством, яке на той час відповідало всім вимогам, було РА «Кредит-Рейтинг», то йому і було присвоєно статус уповноваженого. На ринку рейтингових послуг існував певний монополізм, оскільки працювало одне національне РА, а згодом рейтингову оцінку стали присвоювати три міжнародні рейтингові агентства (S&P, Moody's, Fitch). Згідно із світовою практикою вважається доцільним існування 5–6 національних рейтингових агентств для подолання монополізму і більш раціональної рейтингової оцінки як суб'єктів господарювання, так і банків.

Ця ситуація тривала досить довго і вирішилась 2010 року після кризи, коли були видані свідоцтва про включення до Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств РА «ІВІ-Рейтинг», НРА «Рюрік» (12 квітня 2010 р.) і РА «Експерт-Рейтинг» (09 червня 2010 р.).

У березні 2011 року НКЦПФР позбавила РА «Кредит-Рейтинг» статусу уповноваженого, а вже 10.04.2012 до Державного реєстру уповноважених РА включено ТОВ «Рейтингове агентство «Стандарт-Рейтинг», ТОВ «Українське кредитно-рейтингове агентство» і РА «Кредит-Рейтинг». У травні 2016 року Українське кредитно-рейтингове агентство виключено з реєстру. Таким чином статус уповноваженого РА на даний час має п'ять агентств.

Разом з тим змінилися і вимоги до уповноважених рейтингових агентств. Окрім чинних вимог 2015 року, згідно з Положенням НКЦПФР «Про конкурс з визначення уповноважених рейтингових агентств», додали / змінили такі вимоги: РА повинні мати офіційні веб-сайти в мережі «Інтернет» з вільним доступом

користувачів; досвід роботи – не менше ніж один рік у зазначеній сфері діяльності та перелік визначених і оприлюднених кредитних рейтингів національним суб'єктам господарювання; внесений статутний капітал у розмірі не менше ніж 2 500 мінімальних заробітних плат, не менше ніж 50% якого внесено у грошовій формі; не мають серед пов'язаних осіб тих, що пов'язані з учасниками ринків фінансових послуг, та не визначають їхні кредитні рейтинги [1].

У березні 2017 року НКЦПФР схвалила проект Положення про порядок проведення конкурсу з визначення уповноважених рейтингових агентств і порядок ведення Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств, згідно з яким установлюється, що уповноважене рейтингове агентство, крім іншого, має проявляти й усувати будь-які наявні або потенційні конфлікти інтересів, які можуть впливати на роботу і висновки його рейтингових аналітиків, працівників і будь-яких інших фізичних осіб, послугами яких користується рейтингове агентство, або які залучені у процес присвоєння кредитних рейтингів, або стверджують кредитні рейтинги.

За останні півроку спостерігається тенденція відмови вітчизняних банків від послуг більш строгих і дорогих міжнародних агентств, мотивуючи це відсутністю потреби випуску облігацій. Від S&P пішов останній клієнт серед українських банків. Загалом, міжнародними рейтинговими агентствами станом на кінець квітня 2017 року присвоєно рейтинг позичальника 12 банкам і п'ять банків мають рейтинги боргових зобов'язань. Причому всі присвоєні рейтинги за міжнародною шкалою відносять до спекулятивного класу, а за національною шкалою рейтинги Укресімбанку, Ощадбанку, Укрсоцбанку, Правекс-Банку, банку Креді Агріколь, Альфа Банку і ПроКредитбанку віднесені до інвестиційного класу. Рейтинговими послугами міжнародних рейтингових агентств користуються переважно банки з державною часткою і банки іноземних банківських груп. Тільки один банк із приватним капіталом – АБ «Південний» – має рейтингову оцінку Fitch і Moody's (табл.).

Таблиця

Рейтингова оцінка діяльності банків міжнародними і національними рейтинговими агентствами

Банк	Вид рейтингу	S&P		Fitch		Moody's		«Кредит-Рейтинг»	Рюрік	Стандарт-Рейтинг	ІВІ-Рейтинг	Експерт-Рейтинг
		за міжнар. шкалою	за нац. шкалою	за міжнар. шкалою	за нац. шкалою	за міжнар. шкалою	за нац. шкалою					
Банки з державною часткою												
АТ «Укресімбанк»	РП			В-/стаб	AA /стаб.	Са/стаб						
АТ «Ощадбанк»	РП			В-/стаб	AA /стаб	Са/стаб	Саа2.ua /стаб					
ПАТ КБ «Приват-Банк»	РП	SD/NM		RD	BB/ в розв	С/стаб				uaAA/ стаб		
АБ «Укргазбанк»	РП РНД								uaAA+/ стаб r5		uaA+/ стаб 5+	uaAA+/ стаб
Банки іноземних банківських груп												
ПАТ «Промінвестбанк»	РП РНД			WD	WD	Са/стаб	Саа2.ua/ стаб					ua AA/ стаб ua 1

Банк	Вид рейтингу	S&P		Fitch		Moody's		«Кредит-Рейтинг»	Рюрік	Стандарт-Рейтинг	ІВІ-Рейтинг	Експерт-Рейтинг
		за міжнар. шкалою	за нац. шкалою	за міжнар. шкалою	за нац. шкалою	за міжнар. шкалою	за нац. шкалою					
ПАТ «Укрсоцбанк»	РП			В-/стаб	АА/стаб							
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	РП РНД						Са/стаб	В2.ua/стаб		uaAAA/стаб uaK1/стаб ua1		
ПАТ «ВТБ Банк»	РП РНД											ua AA-/стаб ua1
ПАТ «Кредобанк»	РП РНД									uaAAA/стаб uaK1/стаб ua1		ua AAA/позитив
ПАТ «БТА банк»	РП РНД										ua A/стаб 5	
ПАТ «ВіЕс Банк»	РП РНД							uaA+/у розв 5-				
ПАТ «Марфін Банк»	РП РНД							uaA/стаб 5				
АТ «УкрСиббанк»	РП											ua AAA/стаб
ПАТ «Ідея Банк»	РП							uaA+/стаб				
ПАТ КБ «Правекс-Банк»	РП			В-/негативний	АА+/негативний							
ПАТ «Креді Агріколь»	РП			В-/стаб	ААА/стаб							uaAAA/стаб
АТ «ПРЕУС Банк МКБ»	РП РНД							uaA/стаб 5				
ПАТ «Альфа Банк»	РП			В-/стаб	АА/стаб							uaAAA/стаб
ІНГ Банк Україна	РП							uaAAA/стаб				
АТ ОТП БАНК	РП							uaA+/стаб				
ПроКредит-банк	РП			В-/стаб	ААА/стаб							
ПАТ «Сбербанк»	РП РНД						Са/стаб	В2.ua/стаб				uaAA+/негат 5+
ПАТ «Банк Форвард»	РП РНД											uaA-/стаб 5+
ПАТ «Кредит-інвестбанк»	РП РНД											uaAA/стаб 5
Банки з приватним капіталом												
АТ «Таском-банк»	РП							uaAA+/стаб				
АБ «Південний»	РП			ССС			Са/стаб	В2ua/стаб		uaA+/стаб 4+		
ПАТ ПУМБ	РП									uaAA-/стаб 5		
ПАТ «Мегабанк»	РП											uaAA-/стаб
ПАТ «Універсал Банк»	РП РНД									uaAA/стаб 5		
ПАТ «Банк Восток»	РП									uaAA-/стаб		

Примітка. Складено за даними [2–9].

Слід зазначити, що за останні роки зростає значимість рейтингової оцінки, яку надають вітчизняні

рейтингові агентства. Більшість банків із приватним капіталом мають рейтингову оцінку одного з націо-

нальних РА. Загалом, національними рейтинговими агентствами станом на кінець квітня 2017 року надано рейтингову оцінку позичальника 71 банку, 34 банкам присвоєно рейтинг надійності депозитів і трьом банкам – рейтингову оцінку боргових інструментів.

Характерною ознакою методик оцінки діяльності банків усіх рейтингових агентств є використання таких показників, як якість активів, достатність капіталу, ліквідність, прибутковість, ризики. Таким чином практично всі рейтингові агентства використовують ті самі показники, що і НБУ при оцінці фінансового стану банків за системою CAMELSO.

Так, рейтингове агентство (РА) «Кредит-Рейтинг» при визначенні кредитного рейтингу банків здійснює: 1) аналіз ефективності управлінського менеджменту, що, у свою чергу, включає оцінку становища банку на ринку та регулювання ринку, аналіз банківської клієнттури, організаційної структури банку та стратегію і тактику його розвитку; 2) аналіз фінансового менеджменту: аналіз капіталу, прибутковості, ліквідності і характеристику ресурсів, управління ризиками, диверсифікацію і гнучкість фінансової діяльності банку [10].

Загалом, зазначеним РА присвоєно кредитний рейтинг позичальника 23 банкам, із них найвищі оцінки на рівні uaAAA отримали Авангард-банк, ІНГ-Банк Україна; uaAA+ отримав ТАСКОМБАНК, uaAA – Універсал Банк та uaAA отримали ПУМБ і Банк «Восток». Крім того, ТАСКОМБАНКУ присвоєно кредитний рейтинг боргових зобов'язань.

Крім кредитного рейтингу РА, «Кредит-Рейтинг» оцінює надійність банківських депозитів, при цьому враховує ліквідність, ресурсну базу, диверсифікацію і якість активів, ефективність діяльності, чутливість до несприятливих факторів і можливість залучення ресурсів. Шкала «Кредит-Рейтингу» включає оцінки від 1 до 5, де 5 – найвища, а 1 – низька надійність банківських депозитів. На даний час присвоєно рейтинги депозитів восьми банкам, у т. ч. оцінку 5 отримали Альтбанк, Марфін Банк, ПУМБ, ПІРЕУС Банк МКБ, Універсалбанк та ВіЕсБанк [2–4].

На другому місці за кількістю присвоєних кредитних рейтингів банкам є рейтингове агентство ІВІ-Рейтинг. Рівень кредитного рейтингу позичальника ІВІ-Рейтинг визначає на основі комплексного кредитно-рейтингового аналізу, який базується на визначенні трьох груп показників [11].

1. Аналіз зовнішнього середовища діяльності, який передбачає оцінку нормативної бази, що регулює діяльність; статистичних даних і тенденцій розвитку банківської системи; ринкової позиції; оцінку конкурентоспроможності.
2. Аналіз внутрішнього середовища, який, у свою чергу, включає: аналіз системи менеджменту, що полягає у вивченні системи управління та ухвалення рішень, досвіду і репутації вищого керівництва, відкритості та прозорості позичальника / емітента і його персоналу); аналіз фінансового профілю (аналіз структури та якості активів, структури зобов'язань, достатності капіталу, рівня ліквідності, фінансових

результатів та ефективності діяльності); управління ризиками.

3. Аналіз на встановлення ознак фіктивності.

Цікавим моментом методології є те, що рейтингове агентство не використовує певного вагового коефіцієнта для кожного з рейтингових факторів або за різними складовими в рамках кожного з факторів, оскільки вважає що відповідна вага може змінюватись залежно від конкретних обставин.

ІВІ-Рейтинг визначає рейтинг надійності банківських вкладів і його шкала включає шість рівнів: від «6» – виключна надійність до «1» – наднизька надійність.

Це агентство 2017 року присвоєло сім кредитних рейтингів, у т. ч. рейтинг uaAA – Сбербанку, uaA – БТА-Банку. Загалом, кредитний рейтинг цього агентства присвоєно 17 банкам, 15 банкам рейтинг відкрито і трьом призупинено. Рейтинг надійності банківських вкладів присвоєно також 17 банкам, найвищі оцінки на рівні 5+ отримали Сбербанк, Укргазбанк і банк «Форвард», рейтинг 5 присвоєно Кредитінвестбанку, АКБ «Львів», БТА банку [5].

РА «Рюрік» при визначенні кредитного рейтингу банків акцентує увагу на таких показниках, як загальний стан банку, стан банківської системи, динаміка і оцінка якості активів, аналіз і оцінка якості зобов'язань, аналіз власного капіталу та характеристика емісії облігацій банку і фінансовий аналіз випуску облігацій [12]. Кредитний рейтинг позичальника цього агентства мають 10 банків, у т. ч. рейтинг uaAA+ присвоєно ПАТ АБ «Укргазбанку». Рейтинговим агентством двом банкам АБ «Кліринговий дім» і ПАТ «Банк Альянс» 2017 року присвоєно нові рейтинги позичальника і надійності депозитів [6].

При оцінці надійності депозитів агентство використовує 17 основних показників діяльності банківської установи, які характеризують його ліквідність і платоспроможність, якість ресурсної бази, якість активів, капіталізацію та ефективність діяльності. Залежно від вагомості показника їм присвоюється відповідний бал, на підставі сумарного балу рівню надійності депозитів присвоюється рейтинг. Рейтингова шкала, як і в агентства «Кредит-Рейтинг», містить п'ять рівнів – від r5 (дуже високий рівень) до r1 (дуже низький). Рейтинг надійності депозитів на рівні r5 присвоєно ПАТ АБ «Укргазбанк», ще п'ятьом банкам («Вернум Банку», Полікомбанку, банкам «Альянс», «Центр» і «Кліринговий дім» присвоєно рейтинг на рівні r4 (високий) [7].

РА «Стандарт-Рейтинг» визначає кредитний рейтинг і рі-рейтинг банків, використовуючи підхід CAMELS, що передбачає оцінку достатності капіталу і підтримки акціонерів, якості активів, якості управління, прибутковості, ліквідності та частки банку на національному ринку. Крім цих показників, рейтингове агентство визначає так звані «сплячі» критерії, зокрема відносини банку з регулятором, Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, податковими органами, Держфінмоніторингом і т. д. Крім того, РА визначає рейтинги надійності депозитів, які поділені на шість рівнів [13].

Це агентство більшою мірою спеціалізується на присвоєнні рі-рейтингів, а кредитні рейтинги

присвоєні лише шести банкам. Зокрема, найвищий рейтинг позичальника (uaAAA) отримали ПАТ «Кредобанк» і ПАО «Райффайзен Банк Аваль». Рейтинг надійності депозитів присвоєно трьом банкам [8].

Методика оцінки банків РА «Експерт-Рейтинг» включає такі показники, як адекватність капіталу, ліквідність, якість активів, дохідність операцій банку, відносини банку з акціонерами, взаємовідносини з владою, частка ринку і конкурентне середовище, валютний і процентний ризик, додаткові фактори, політика при врахуванні зовнішньої підтримки від акціонерів. При оцінці надійності депозитів агентство використовує шість рівнів рейтингу, де ua1 – найвищий із можливих рівень надійності депозиту, а ua6 – недостатній рівень надійності депозиту [14]. Це агентство присвоїло кредитний рейтинг позичальника 12 банкам (найвищі оцінки на рівні uaAAA у Креді Агріколь банку, УкрСиббанку, Альфа-банку, Кредобанку), два кредитні рейтинги боргових зобов'язань (Альфа-банку і ВТБ Банку), чотири рейтинги надійності депозитів [9]. Однак 2017 року це рейтингове агентство не присвоювало і не оновлювало рейтинг жодному з банків в Україні.

Висновки. На сучасному етапі спостерігається стійка тенденція до зростання ролі кредитних рейтингів, рейтингів надійності депозитів, рейтингів корпора-

тивного управління. Усе більше банків отримують рейтингові оцінки хоча б одного з рейтингових агентств національного чи міжнародного, на даний час лише 10 банків мають оцінки декількох рейтингових агентств, переважно ці банки відносять до груп державних або до банків іноземних банківських груп. Банки з приватним капіталом переважно мають оцінку лише одного з національних рейтингових агентств, здебільшого, більшість із них має оцінку на інвестиційному рівні.

Якість діяльності рейтингових агентств перевіряється тільки часом. Загалом визнано, що з моменту організації агентства до початку його повномасштабної діяльності проходить приблизно п'ять-шість років. Вітчизняні рейтингові агентства є достатньо молодими і постійно перебувають у пошуку нових підходів і методик оцінки суб'єктів господарювання і банків.

Попри те, що більшість РА у 2015–2016 рр. оновили методології оцінки банків, основними проблемами, які вимагають розв'язання, залишаються питання постійного вдосконалення методології, урахування тенденції розвитку ринку банківських послуг. А розв'язати проблему об'єктивності присвоєних рейтингів можна лише за повної незалежності рейтингового агентства від державних органів, регуляторів, об'єднань учасників ринку.

Список використаних джерел

1. Положення про конкурс з визначення уповноважених рейтингових агентств від 23.03.2015 № 364 [Електронний ресурс] / Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0416-15>.
2. Рейтинги международных агентств [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Кредит-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : <http://www.credit-rating.ua/ru/ratings/mra>.
3. Кредитные рейтинги [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Кредит-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : <http://www.credit-rating.ua/ru/ratings/object/7>.
4. Рейтинги депозитов банков [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Кредит-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : <http://www.credit-rating.ua/ru/ratings/object/24>.
5. Рейтинг-лист [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства ІВІ-рейтинг. – 2017. – Режим доступу : <http://ibi.com.ua/UK/ratings-list>.
6. Довгострокові кредитні рейтинги позичальників [Електронний ресурс] // Сайт національного рейтингового агентства Рюрік. – 2017. – Режим доступу : <http://rurik.com.ua/credit-ratings3/bank-ratings.html>.
7. Рейтинги надійності депозитних вкладів [Електронний ресурс] // Сайт національного рейтингового агентства Рюрік. – 2017. – Режим доступу : <http://rurik.com.ua/credit-ratings3/rating-of-deposits.html>.
8. Действующие кредитные рейтинги и рейтинги финансовой устойчивости страховщика по национальной шкале на 21-05-2017 [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Стандарт-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : <http://standard-rating.biz/rus/rl>.
9. Рейтинги РА «Експерт-Рейтинг» на 21-5-2017 [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Експерт-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : http://www.expert-rating.com/eng/rating_list.
10. Рейтингова методологія для рейтингових оцінок за національною рейтинговою шкалою [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Кредит-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : http://www.credit-rating.ua/img/st_img/Press-release/2013/Metodologia_21_03_2016.pdf.
11. Методологія визначення/оновлення рівня кредитного рейтингу комерційним банкам [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства ІВІ-рейтинг. – 2017. – Режим доступу : <http://www.ibi.com.ua/files/Banksv2.pdf>.
12. Методика рейтингового оцінювання для комерційних банків [Електронний ресурс] // Сайт національного рейтингового агентства Рюрік. – 2017. – Режим доступу : http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_banks_Cut_final.pdf.
13. Методологія ТОВ «РА «Стандарт-Рейтинг»» з визначення, оновлення, призупинення, відкликання рейтингів банків [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Стандарт-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : http://standard-rating.biz/data/upload/Methods/banks_ukr_19022016.pdf.
14. Рейтингова методологія та процедура для оцінювання банків [Електронний ресурс] // Сайт рейтингового агентства Експерт-Рейтинг. – 2017. – Режим доступу : http://www.expert-rating.com/data/upload/methods/20160219/BANKS_2016_02_19.pdf.

References

1. National securities and stok market commission (2015) Pro konkurs z vyznachennya upovnovazhenykh reytynhovykh ahentstv [About a competition for determination of the authorized rating agencies] Resolution on 2015, March 23, 364. Retrieved from : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0416-15> [in Ukrainian].
2. Reytynhi mezhdunarodnykh agentstv [ratings by international agencies] Website of rating agency Credit-rating. Retrieved from : <http://www.credit-rating.ua/ru/ratings/mra> [in Russian].
3. Kreditnyye reytynhi [Credit ratings] Website of rating agency Credit-rating Retrieved from : <http://www.credit-rating.ua/ru/ratings/object/7> [in Russian].
4. Reytynhi depozitov bankov [Bank deposit ratings] Website of rating agency Credit-rating Retrieved from : <http://www.credit-rating.ua/ru/ratings/object/24> [in Russian].
5. Reytynh-lyst [Ratings-list] Website of rating agency IBI-rating. Retrieved from : <http://ibi.com.ua/UK/ratings-list> [in Ukrainian].
6. Dovhostrokovyi kredytni reytynhi pozychalnykiv [Long-term credit ratings of borrowers] Website of National rating agency Rurik. Retrieved from : <http://rurik.com.ua/credit-ratings3/bank-ratings.html> [in Ukrainian].
7. Reytynhi nadiinosti depozytnykh vkladiv [Rating of reliability of the deposit] Website of National rating agency Rurik. Retrieved from : <http://rurik.com.ua/credit-ratings3/rating-of-deposits.html> [in Ukrainian].
8. Deystvuyushchiye kreditnyye reytynhi i reytynhi finansovoy ustoychivosti strakhovshchika po natsional'noy shkale na 21-05-2017 [Operating credit ratings and ratings of financial stability of the insurer on the national scale for 21-05-2017] Website of rating agency Standard-Rating. Retrieved from : <http://standard-rating.biz /rus/rl> [in Russian].
9. Reytynhi RA «Ekspert-reytynh» na 21-5-2017 [Ratings assigned by RA «Expert-Rating» of 21-5-2017] Website of rating agency Expert-Rating. Retrieved from : http://www.expert-rating.com/eng/rating_list [in Ukrainian].
10. Reytynhova metodolohiia ta protsedura dlia otsiniuvannia bankiv [Rating methodology is for rating estimations on a national rating scale] Website of rating agency Credit-rating Retrieved from : http://www.credit-rating.ua/img/st_img/Press-release/2013/Metodologia_21_03_2016.pdf [in Ukrainian].
11. Metodolohiia vyznachennia/onovlennia rivnia kredytnoho reytynhu komertsiiynym bankam [Methodology for determining/updating thr credit rating of commercial banks] Website of rating agency IBI-rating. Retrieved from : http://www.ibi.com.ua/files/Banks_v2.pdf [in Ukrainian].
12. Metodyka reytynhovoho otsiniuvannia dlia komertsiiynykh bankiv [Methodologies for evaluation of commercial banks] Website of National rating agency Rurik. Retrieved from : http://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_banks_Cut_final.pdf.
13. Metodolohiia TOV «RA «Standart-Reytynh» z vyznachennya, onovlennya, pryzupynennya, vidklykannya reytynhiv bankiv [Methodology «RA» Standard Rating «by definition, updating, suspension, revocation banks ratings] Website of rating agency Standard-Rating. Retrieved from : http://standard-rating.biz/data/upload/Methods/banks_ukr_19022016.pdf [in Ukrainian].
14. Reytynhova metodolohiia ta protsedura dlia otsiniuvannia bankiv [Rating methodology and procedure for assessing banks] Website of rating agency Expert-Rating. Retrieved from : http://www.expert-rating.com/data/upload/methods/20160219/BANKS_2016_02_19.pdf [in Ukrainian].